

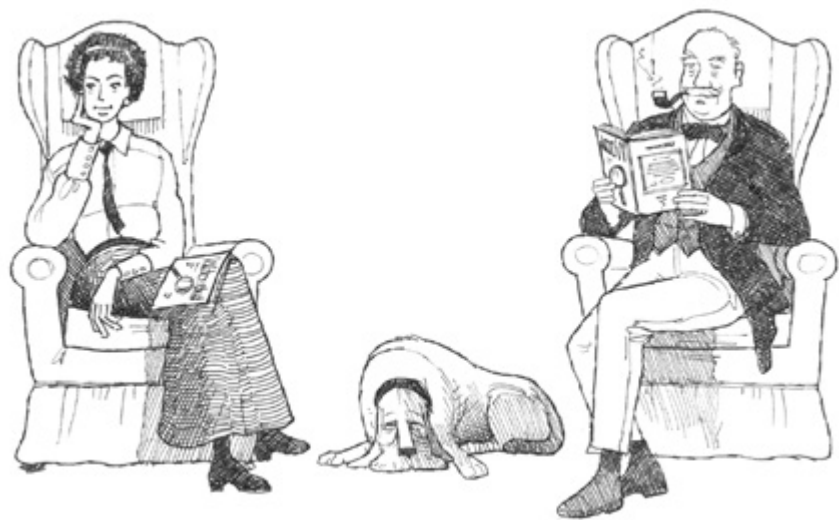
KUKA SEN TEKI?

58 UUTTA RIKOSMYSTEERIÄ

Tim Dedopulos

BAZAR

KUKA SEN TEKI?

58 UUTTA RIKOSMYSTEERIÄ

TIM DEDOPULOS

SUOMENTANUT PASI RAKAS JÄÄSKELÄINEN

BAZAR

Bazar Kustannus 2022

Alkuteos *Whodunits – The Armchair Detective Book of Whodunits*

© Arcturus Holdings Limited

Suomentanut Pasi Rakas Jääskeläinen

Shakespeare-sitaatin suomennos Matti Rossi

Bazar Kustannus on osa Werner Söderström Osakeyhtiötä.

ISBN 978-952-376-579-5

Taitto Jukka Iivarinen / Taittopalvelu Vitale

Painettu EU:ssa

Sisällys

Alkusanat 6

Tapaukset

Taso yksi 10

Taso kaksi 207

Ratkaisut

Taso yksi 288

Taso kaksi 300

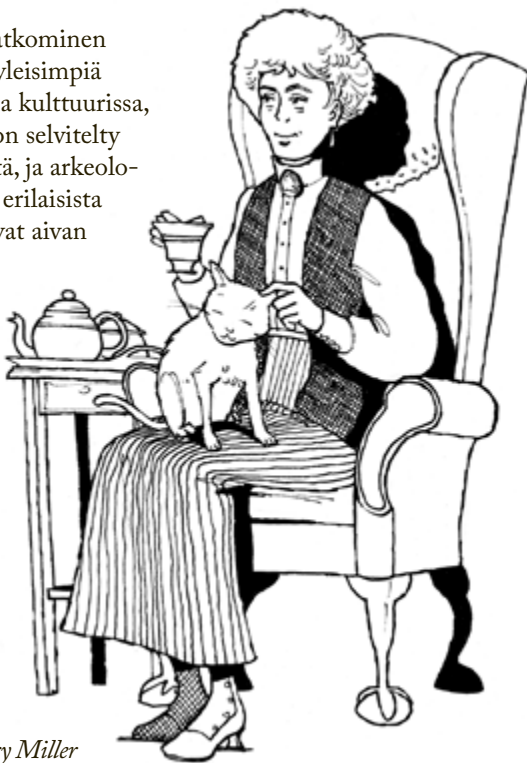

Alkusanat

Erilaisten arvoitusten ratkominen on yksi ihmiskunnan yleisimpiä viihdykkeitä. Jokaisessa kulttuurissa, joista vähänkin tiedämme, on selvitelty ajanvietteeksi aivopähkinöitä, ja arkeologit ovat löytäneet todisteita erilaisista pulmapeleistä, jotka ajoittuvat aivan sivilisaation alkulähteille.

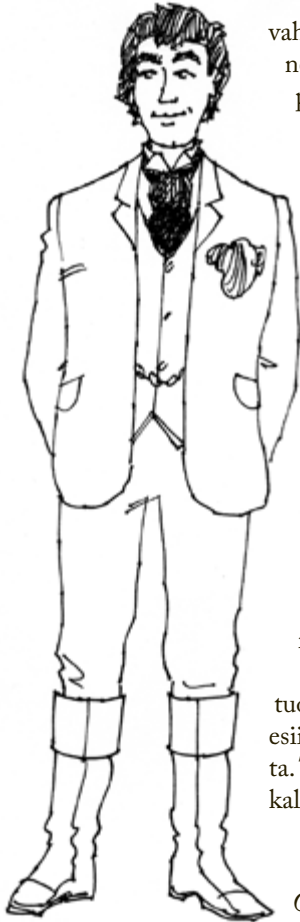
Älyn hyödyntäminen pulmien ratkaisussa on myös piirre, joka on johtanut oman lajimme sinne, missä se tätä nykyä on, eikä olekaan yhtään yllättävää, että moinen taito on niin oleellinen osa ihmisenä olemista.

Ja vallan mainio asia se onkin. Viimeaikaiset tieteelliset löydökset ovat

Neiti Mary Miller

vahvistaneet sen, mitä olemme jo kauan osanneet uumoilla: ”käytä tai menetä” -periaate pätee niin henkiseen suorituskykyyn kuin fyysiseen kuntoonkin. Mitä aktiivisemmin ihminen käyttää mieltään, sitä pienemmäksi muuttuu riski, että hänen tiedolliset kykynsä alkaisivat vanhana rapistua. Päivittäinen arvoitusten ratkaiseminen auttaa todellakin pitämään mielen timminä!

Arvoitukset, jotka tämä kirja sisältää, ovat sangen erityislaatuisia. Näissä tuokiokuvissa on erilaisia henkilöahmoja, joista yksi tai useampikin yrittää jollakin tavalla kätkeä todelliset aikeensa. Kaikki, mitä tarvitaan syypään selvittämiseksi, löytyy kuitenkin itse kuvauksista – syyllisen paljastaa siis jokin epäjohtonmukaisuus, ristiriita tai silkka satuilu. Tarinasta täytyy vain löytää virhe ja tuoda sitten sen avulla rikollinen päivänvaloon.

Ensimmäisessä osuudessa, tasolla yksi, tuokiokuvat ovat sangen lyhyitä, ja niissä esiintyvät virheet on suhteellisen helppo havaita. Tason kaksi aivopähkinät ovat vähän hankalampia: tapauskertomukset ovat ykköstarasoa

Oliver James

pidempiä, todisteet ovat vähemmän selkeitä, ja itse tapahtumat ovat monimutkaisempia. Mutta niistä löytyy aina otollisia vihjeitä – kuten myös muutama hämäänyttävä johtolanka ihan vain pitämään lukijaa varpaisillaan.

Ennen kuin menemme arvoituksiin, tahdon esitellä etsiväneromme: komisario Ignatius ”Paddington” Parnackin, neiti Mary Millerin ja Oliver Jamesin. Jokaisessa tarinassa esiintyy joku heistä, ja lukija pääsee olemaan heidän ”varjonsa” ja selvittämään, mikä mahtaa olla kunkin tapauksen taustalla oleva totuus.

Antoisaa ratkontaa!
Tim Dedopulos

Komisario ”Paddington” Parnacki

TAPUKSET

Jalokiviliike

Jalokiviliikkeen yllä rep-sottavassa kyltissä luki ”BALDWIN & POJAT”, ja mikäli vuosilukua oli uskominen, oli yritys harjoittanut tointa yli kolmenkymmenen vuoden ajan. Näyteikkunassa olevat hyllyköt olivat siististi paikoillaan, joskin ne oli nyt tyhjennetty, ja avoinna oleva ovi retkotti kummalla tavalla vinossa. Kyllästyneen oloinen konstaapeli seisoi liikkeen edessä. Kun komisario Parnacki lähestyi miestä, tämä ryhdistäytyi ja tervehti tarmokkaasti.

”Hyvää huomenta, herra”, hän sanoi.

Parnacki nyökkäsi kohteliaasti. ”Onko kukaan mennyt sisään liikkeeseen tai tullut sieltä ulos?”

”Ei sen jälleen, kun minä olen ollut tässä, herra.”

”Hyvää työtä.”

Kun Parnacki astui liikkeeseen, ryöstö kävi entistäkin ilmeisemmäksi. Useissa kaapeissa oli merkkejä siitä, että ne oli aukaistu pakolla, ja tyhjiä korutarjottimia oli levitelty lattioille ja lasisten myyntipöytien päälle. Mikäli liikkeessä oli jäljellä enää yksikin arvokas koru, oli se tyystin piilossa. Keskellä kaaosta seisoivat pitkä, onnettoman oloinen mies. Hänellä

oli päällään siistit mutta ilmiselvästi nuhjaantuneet vaatteet, ja hänen ohimollaan näkyi ilkeä mustelma. Parnacki meni suoraan miehen luo.

”Oletteko herra Henry Baldwin?” komisario kysyi.

Mies nyökkäsi.

”Minä olen komisario Parnacki.”

Baldwin näytti yllättyneeltä.

”Itse Paddington Parnackiko?”

”Sillä nimellä minua lehdissä kutsutaan”, komisario huokaisi.

”Anteeksi, komisario, mutta maineenne käy edellänne.”

”Ei sen väliä. Olisitteko hyvä ja kertoisitte ihan omin sanoin, mitä tapahtui.”

Baldwin nyökkäsi. ”Olin eilisiltana sulkemassa paikkaa. Aina silloin tällöin jompikumpi myymäläapulaisistani jää auttamaan minua, mutta tällä kertaa he olivat molemmat lähdössä pika pikaa. Heidän nimensä ovat Alec Cardue ja Scott Benedict. Minulla on heidän osoitteensa.”

”Olkaa hyvä ja kertokaa vielä eilisillan tapahtumista”, Parnacki sanoi.

”Pyydän anteeksi. Minä olen vähän tolaltani. Olin juuri saanut laitettua kaikki arvoesineet lukkojen taakse...” mies sanoi ja nyökkäsi murrettujen kaappien suuntaan”...ja olin sammuttanut valot; olin parhaillaan avaamassa ovea voidakseni teljetä ikkunat. Mutta kun aloin tehdä niin, ovesta paukkasi tumma hahmo korkea hattu päässään ja sysäsi minut takaisin sisään. Hoipertelin hetken paikoillani, ja sitten hän pamautti minua jonkinlaisella pampulla kovaa päähän. En ehtinyt nähdä häntä kunnolla. Silloin oli jo ilta, ymmärrättehän.

Oli miten oli, minä menin päistikkaa nurin ja löin samalla takaraivoni lattiaan. Kadotin siinä rytäkässä tyystin kykyäni ajatella. Olin toki jollakin tavalla tietoinen minua ympäröivästä metakasta, kun hän alkoi

murtaa kaappeja auki. Älysin kuitenkin vasta myöhemmin, että hän syytäsi myös kaikki korujen esittelytarjottimet ja kippasi niiden sisällön mukanaan kantamaansa silkkiseen korupussiin. Kaikki se tuntui tapahtuvan kuin jossakin etäällä. Jossain vaiheessa minulta sitten ilmeisesti katosi taju, ja kun minä sitten virkosin, oli jo valoisaa. Muistin päälle-karkauksen, ja minulle selvisi äkkiä, että liikkeeni oli putsattu perinpohjin, ja sitten soitin poliisille. Siitä on nyt puolitoista tuntia aikaa.”

Parnacki nyökkäsi. ”Mitä teillä olikaan sanottavana myymälä-apulaisistanne?”

”Minusta koko homma tuntui sisäpiirin jutulta, ymmärrättehän. Olin juuri kolme päivää aikaisemmin ostanut uuden koruerän, ja varkaan täytyy joka tapauksessa tuntea päivittäiset rutiinini, jotta kykenisi syöksymään paikalle juuri tuolla tavalla. En saata uskoa, että kumpikaan heistä kykenisi tekemään jotakin tällaista, mutta he molemmat sattuvat kyllä olemaan juuri oikean kokoisia. Lisäksi Alecilla on uusi tyttöystävä, ja Scott käy mielellään iskemässä korttia.”

”Älkää suotta murehtiko enempää, herra Baldwin. Minä tiedän jo syyllisen.”

”Ai, tiedättekö?”

Parnacki nyökkäsi vakavana.

Kuka varas on? Kuinka Parnacki voi sen tietää?

VIHJE:

TODISTAJANLAUSUNTO.

Työhuoneen kalmo

Kun eversti Herbert löydettiin eräänä aamuna työhuoneestaan kuolleena ja puukotettuna niskaan, epäilykset kohdistuivat hänen huushollinsa henkilökuntaan. Mistään päin rakennusta ei löytynyt murtautumisen merkkejä, eikä everstillä tiettävästi ollut tunnettuja vihamiehiäkään. Samalla kun poliisi syventyi tutkimuksiin, everstin sisko Vivienne otti yhteyttä ystävänsä Mary Milleriin, jota erilaiset mysteerit kiehtoivat suorastaan pakonomaisella tavalla ja joka oli myös hyvin perehtynyt päättelyn jaloon taitoon.

”Asia on nyt sillä tavalla, rakas ystävä”, Vivienne sanoi, ”että poliisin on syytäkin ottaa

henkilökunta tarkastelunsa keskiöön. William oli oman yhteisönsä tukipilari mutta joutui mittavan raivon valtaan aivan mitättömien asioiden tähden. Hän torjui joka ainoan kosijani, jopa pari sellaista, joihin olin itse melko lailla mieltynyt. Mikäli syypäätä ei löydetä, pelkään pahoin, että minä itse päädyn viettämään elämäni ehtoopuolen kaltereiden takana.”

Ja he päättivät, että neiti Miller kysyisi yksi kerrallaan kaikilta huusholliin kuuluvilta, mitä tuona kohtalokkaana iltana olikaan tapahtunut.

”Meidän on aloitettava sinusta, Vivienne”, Mary sanoi.

”Minustako?” Vivienne sanoi ja näytti järkyttyneeltä.

”Kenestä muustakaan?”

”No, olkoon menneeksi”, hän sanoi huokaisten.

”Loistavaa. Ole hyvä ja istu alas. Saisiko olla teetä? Eikö? Hyvä on. No, kerro minulle kaikki.”

”No, sinähän tiedät jo pääpiirteet. Veljeni oli työhuoneessaan maanantai-iltana ja työskenteli joidenkin asiakirjojensa parissa. Jätin hänet pakertamaan ja menin petiin siinä kello kymmenen maissa. Seuraavana aamuna sisäkkömme Sophie meni työhuoneeseen siivoamaan vähän kello seitsemän jälkeen, ja silloin hän löysi ruumiin. Tyttö alkoi kirkua sen verran äänekkäästi, että kaikki talossa olleet heräsivät. Poliisin mukaan veljeni on mitä ilmeisimmin kuollut ennen puolta yötä.”

Seuraavana oli vuorossa sisäkkö Sophie. ”Se oli aivan kamalaa, hyvä rouva. Eversti oli yhä työhuoneessaan silloin, kun menin yläkertaan vähän yli yhdeltätoista. Saatoin nähdä oven alareunasta pilkistävän valon. Neiti Herbert oli jo nukkumassa, ja hänet kuulin siksi, että oma huoneeni on hänen alapuolellaan. Seuraavana aamuna heräsin samaan aikaan kuin aina, puoli kuudelta, ja lämmitin uunit, kuurasin keittiön lattian ja lähdin kierrokselleni. Ja kun avasin työhuoneen oven, niin

siellä hän oli, kuolleena kuin kivi. Läimäytin oven kiinni ja huusin kuin syötävä. En kyennyt enää astumaan takaisin tuohon huoneeseen. Herra Hunt oli ensimmäinen, joka saapui luokseni.”

Hunt oli talon hovimestari. ”Tuona iltana kello oli viittätoista vaille kymmenen, kun olin palailemassa talolle saatettuani ensin kokin kotiinsa. Neiti Herbert

meni nukkumaan pian sen jälkeen, eikä mennyt kauaa, kun sisäkkö teki samoin. Menin itse omaan vuoteeseeni sen jälkeen, kun hän oli vetäytynyt yöpuulle. Kävin kuitenkin sitä ennen everstin luona tarkistamassa, josko hän tarvitsisi sinä iltana vielä jotakin. Seuraavana aamuna olin nauttimassa aamiaistani, kun kuulin huutoja. Löysin sisäköön työhuoneen ulkopuolelta täysin poissa taltaan. Kokki saapui hetken kuluttua, ja hänen tyyntellessään tyttöä minä avasin oven ottaakseni asioista selvää. Ymmärsin heti sytytettyäni valot, miksi hän oli niin taltaan: eversti Herbert oli sängen kuollut, ja hänestä oli pulpunnut paljon verta. Matto oli täysin ryvetetty, joudun surukseni sanomaan.”

Kokki, rouva Palletier, ei vaikuttanut olevan tapahtumista moksiskaan. ”En puhu mielelläni kuolleista pahaa, mutta uskokaa pois, että naisväellä

on paljon turvallisemmat oltavat, kun tuo mies ei enää tallusta tämän maan kamaralla. Minä kuulin Sophien kirkunan ja hakeuduin välittömästi everstin työhuoneelle. Hunt napsautti valot päälle, ja kuulin hänen haukkaavan aimo annoksen happea. Ukkopahasta oli henki kaikonnut. Mikäli minulta kysytään, niin puutarhuri teki sen.”

Puutarhuri Lou Dotsonilla oli tapauksesta vain vähän sanottavaa. ”Olin maanantaina kotona vaimoni kanssa. Kun saavuin paikalle taas tiistaina, oli se vanha korppikotka jo kuollut. Nyt minun pitää palata ruusujeni pariin.”

Kun kaikkia oli haastateltu, Mary kutsui Viviennen takaisin sisään. Hän halasi ystäväänsä ja sanoi: ”Hyviä uutisia. Olen saanut selville, kuka murhasi hänet.”

Kuka on murhaaja, ja mistä neiti Miller sen keksi?

VIHJE:

VALO.

Kähvelletty pienoisveistos

Anthony Long näytti selvästi olevan poissa tolaltaan. Hän oli epätavallisen kalpea, hänen silmiensä alla oli tummat varjot, ja hänen tavallisesti niin reipas askeleensa oli muuttunut jähmeäksi tallustamiseksi. Katsellessaan paikalle saapuvaa ystäväänsä Oliver päätti nopeasti muuttaa suunnitelmaansa ja ehdottaa piipahtamista kahvilaan sen sijaan, että he menisivät katsomaan peliä, johon hän oli hankkinut liput.

”Sinä näytät aivan kamalalta”, Oliver sanoi tervehdykseksi.

Anthony nyökkäsi. ”Kahden tunnin yöunet. Ehkä sitäkin niukemmat.”

”Kelpaisiko kahvi?”

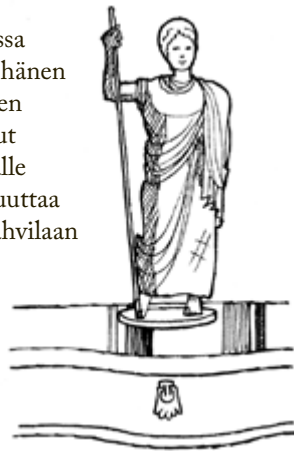
”Sinä olet oikea hengenpelastaja.”

Kymmenen minuuttia myöhemmin miehet istuivat rauhallisessa pöydässä erään kahvilan nurkassa. Heti kun tarjoilija oli poistunut kuuloetäisyydeltä, Anthony kumartui eteenpäin. ”Minä olen aikamoi-
sessa pinteessä”, hän sanoi hiljaisella äänellä. ”Nyt olisivat hyvät neuvot tarpeen, Olly.”

”Tiedät kyllä, että autan sinua, miten parhaiten kykenen.”

”Kiitos. Talooni murtauduttiin eilen.”

”Onpa ikävä kuulla”, Oliver sanoi. ”Vietiinkö mitään arvokasta?”

Anthony nyökkäsi synkkänä. ”Kyllä vain. Varas rikkoi ruokasalin ikkunan ja poistui mukanaan eräs sangen kallisarvoinen kultainen pienoisveistos, joka oli eteisaulassa. Mutta pulma ei piilekään siinä. Minä olin eilen käymässä kaupungissa erään tapaamisen tähden. Taloudenhoitajallani rouva Chambersilla oli iltapäivä vapaata. Veljeni Bill – hän on ollut luonani vierailulla muutama päivän – oli paikalla mutta väittää, ettei kuullut mitään.”

Oliver nosti toista kulmakarvaansa kuuluttuaan Anthonyn erikoisen sanavalinnan. ”Häinkö siis väittää?”

”Hän on entistä holtittomampi, Olly. Minusta tuntuu, että hän on täällä vain siksi, että joku yrittää periä häneltä saataviaan. En

tajua, miten joku varas tajuaisi mennä suoraan pienoisveistoksen luo ja jättäisi huomiotta monet muut arvoesineet, jotka ovat ruokasalissa, siinä matkan varrella. Bill ehdotti, että puutarhurin uusi apulainen olisi ehkä nähnyt jotakin. Ehkä hän on oikeassa. Mutta minä en voi olla ajattelematta, josko hän olisikin itse anastanut esineen. Jos hän on sen tehnyt, niin viimeinen asia, johon minä haluaisin ryhtyä, olisi ilmoittaa poliisille. Bill on kirottu hölmö, mutta hän on minun veljeni. Mutta jos syypää ei kuitenkaan ole hän, joudun ottamaan riskin, että joku tekee sen uudestaan, enkä minä voi sitten enää hakea korvauksia.”

”Ymmärrän täydellisesti”, Oliver sanoi ja nyökkäsi. ”Mitäpä jos näyttäisit minulle rikospaikan?”

Muutamaa hetkeä myöhemmin molemmat miehet olivat talon takapihalla. Kaiken säln keskellä ammitti rikottu ikkuna, ja sen alla oleva kukkapenkki oli tallattu tärviölle. Oliver meni varoen sen luo. Maassa oli useita suuria jalanjälkiä syvään painautuneina sekä lasinsirpaleita ja kasvustoa niihin tamppautuneina. Kengänpohjien jättämät jäljet kielivät siitä, että kyseessä olivat mitä ilmeisimmin jonkinlaiset työsaappaat. Nurmikolla jälkiä ei näkynyt.

”Koon kymmenen kengät, arvelisin”, Oliver sanoi.

Anthony nyökkäsi. ”Kyllä. Ennen kuin ehdit kysyä, niin Billin koko on seitsemän.”

”Hyvä, hyvä. Entäpä sisätilat?”

He astuivat taloon, ja Anthony johdatti Oliverin ruokasaliin.

”Varas avasi ikkunan siihen tekemänsä aukon kautta ja kiipesi sitten sisään”, Anthony sanoi. ”Olen antanut huoneen olla ihan siltä varalta, että poliisin täytyy päästä näkemään se. Rikotun ikkunan laudalla on vielä vähän mutaa.”

Oliver polvistui ikkunan äärelle ja kuljetti hitaasti kättään kokolattiamatolla. ”Tässäkin kohdassa taitaa olla vähän sitä samaa mutaa.” Hän suoristautui täyteen pituuteensa ja laski myötätunnon osoituksena kätensä Anthonyn harteille.

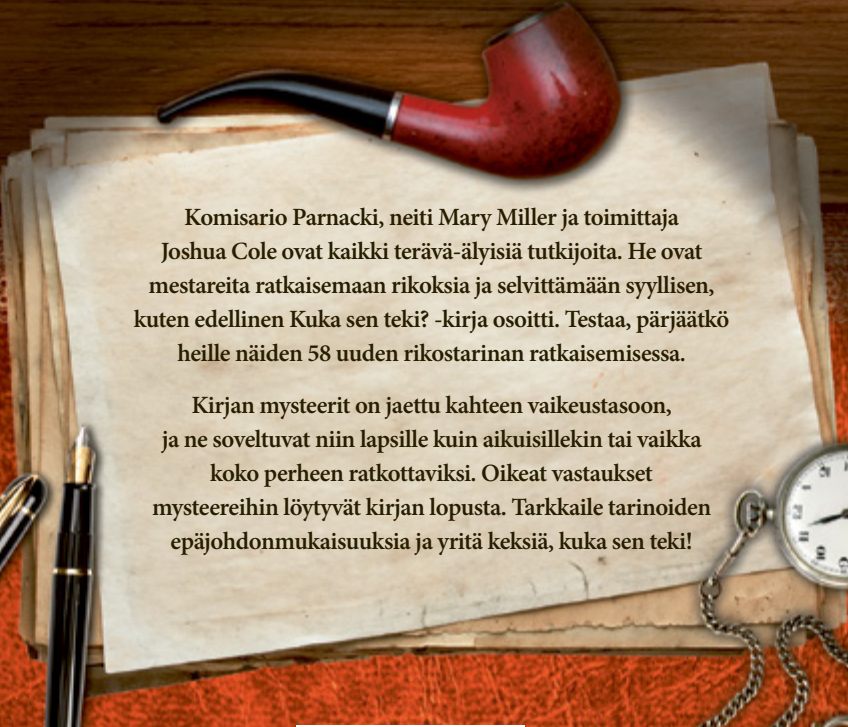
”Paras katsoa totuutta silmiin, Tony. Pelkään pahoin, että kyseessä mitä ilmeisimmin oli sinun veljesi.”

Kuinka Oliver voi sen tietää?

**VIHJE:
IKKUNA.**

Löydä sisäinen nojatuolietsiväsi

Komisario Parnacki, neiti Mary Miller ja toimittaja Joshua Cole ovat kaikki terävä-älyisiä tutkijoita. He ovat mestareita ratkaisemaan rikoksia ja selvittämään syyllisen, kuten edellinen Kuka sen teki? -kirja osoitti. Testaa, pärjäätkö heille näiden 58 uuden rikostarinan ratkaisemisessa.

Kirjan mysteerit on jaettu kahteen vaikeustasoon, ja ne soveltuvat niin lapsille kuin aikuisillekin tai vaikka koko perheen ratkottaviksi. Oikeat vastaukset mysteereihin löytyvät kirjan lopusta. Tarkkaile tarinoiden epäjohdonmukaisuuksia ja yritä keksiä, kuka sen teki!

9 789523 765795

ISBN 978-952-376-579-5 • kl 79.8

www.bazarkustannus.fi